

תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל — עַיִן הַרְמַת קֶרֶן הַתּוֹרָה

תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל לֹא תִּתְּכֵן רַק עַל יְדֵי הַרְמַת קֶרֶן הַתּוֹרָה. שִׁידְעוּ וַיִּבְיֵנוּ לַתַּת קְדִימָה לַתּוֹרָה. וַיֵּד דַּתּוֹרָה תִּהְיֶה תָּמִיד עַל הַעֲלִיוֹנָה, וְכֹל יְסוּדָה שֶׁל הַגְּלוּת הוּא מִפְּנֵי שְׁלֹא בִּרְכוּ בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה (עַיִן בַּ"מ פֹּה, ב) שְׁלֹא נִתְּנוּ דִין קְדִימָה לַתּוֹרָה.

גַּם בַּעַת שֶׁנִּקְרְעָה מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל לִשְׁתֵּים, נֹאמַר לִרְבַּעַם מִפִּי ד' עַל יְדֵי אַחִיָּה הַשִּׁילּוֹנִי. «וְהָיָה אִם תִּשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי וְעֲשִׂיתָ הַיָּשָׁר בְּעֵינַי, לְשִׁמּוֹר חֻקּוֹתַי וּמִצְוֹתַי כְּאֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד עַבְדִּי, וְהִיִּיתִי עִמָּךְ וּבְנִיתִי לְךָ בַּיִת נֶאֱמַן כְּאֲשֶׁר בְּנִיתִי לְדָוִד וְנִתַּתִּי לְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל» (מַלְכִים א' י"א ל"ח). וְהָיָה הַמְּכוּוֹן בֹּזֵה שֶׁהִרְמַת עֲרֻכְם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁקֹּלָה כְּעֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכֹאשֶׁר עִוּוֹת יִרְבַּעַם, תִּפְסוּ הַקֶּבֶ"ה בְּבִגְדוֹ וְאָמַר לוֹ, חֲזוּר בְּךָ וְאֲנִי וְאַתָּה וּבֶן יִשִׁי נְטִייל בְּגַן עֵדֶן (סְנֵהֲדָרִין קב, א), וְהִיִּינוּ שֶׁמַּעֲשֶׂה יִרְבַּעַם שֶׁהֵם בַּעַד הַרְמַת קֶרֶן יִשְׂרָאֵל וּמַעֲשֶׂה דָוִד שֶׁהֵם בַּעַד הַרְמַת קֶרֶן הַתּוֹרָה — «שָׁכַל הַמְּלָכִים יוֹשְׁבִים אֲגוּדוֹת בְּכַבּוּדָם וְאֲנִי יְדֵי מְלוֹכְלוֹכוֹת בְּדָם בְּשִׁפְיָר וּבִשְׁלִיא» (בְּרִכּוֹ ד, א) — שֶׁקֹּלִים וְצַמּוּדִים יָחַד, וְרַק כְּאֲשֶׁר שָׁאֵל יִרְבַּעַם «מִי בְּרֵאשׁ», הִיִּינוּ מָה הוּא הַדְּבָר הַיּוֹתֵר עֶקְרִי הַתּוֹרָה אוֹ יִשְׂרָאֵל, עֲנָה לוֹ הַקֶּבֶ"ה «בֶּן יִשִׁי בְּרֵאשׁ». וְיִרְבַּעַם שֶׁסָּרַב לְשִׁמּוֹעַ לְכַרְךָ בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה, וְהִסִּיב אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי ד', יִבְשֶׂה יְדוֹ, שֶׁגַּם הַיָּד שֶׁרָצַתָּה לְפַעוּל בַּעַד יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְלָה לְפַעוּל מֵאוּמָה, כִּי אֵין תְּקוּהָ לְיִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל יְדֵי שְׁתֵּי הַיְדוּת, «מִקְדֵּשׁ ד' כּוֹנֵנוּ יְדִיד», וְדוֹקָא כְּשִׁיד הַתּוֹרָה הִיא עַל הַעֲלִיוֹנָה.

וְעַתָּה כְּאֲשֶׁר אֲנִי עוֹמְדִים עַל סֶף הַגְּאוּלָּה וְאֲנִי רוֹאִים עֵין בַּעֲיֵן אֶת רֹב הַצָּרוֹת הַתְּכוּפּוֹת הַבְּאוֹת עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, וְעַד שֶׁנִּשְׁכַּחַת צָרָה אַחַת שְׁנִיָּה מִמְהֵרַת לְבֹא, עֲלִינוּ לְעַמּוּד עַל הַמְּשֻׁמֵּר לְתַקֵּן אֶת הַיְסוּד שֶׁגַּרְם לְכָל זֶה וְהוֹלִיךְ אֹתָנוּ לְכָל כְּבִלֵי